

МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра філософії та соціології

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

Б. Б. Сяюшинський
«27» серпня 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ВД 2.2.11 УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНИМИ ПРОЕКТАМИ

Освітньо-професійна програма _____ Соціологія _____

спеціальність _____ 054 Соціологія _____

факультет _____ Історичний _____

2020-2021 рік

Робоча програма з навчальної дисципліни «Управління соціальними проектами» для студентів ОПП «Соціологія» спеціальності 054 Соціологія

Розробники:

Іванець Т. М., к.п.н., старший викладач кафедри філософії та соціології

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри філософії та соціології МДУ

Протокол від «27» серпня 2020 року № 1

Завідувач кафедри філософії та соціології

(підпис)

Б. В. Слющинський
(прізвище та ініціали)

© Іванець Т. М., 2020 рік
© МДУ, 2020 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів: денна форма – 5 заочна форма – 4	Галузь знань: 05 «Соціальні і поведінкові науки»	Вибіркова	
Модулів – 2	Освітньо-професійна програма «Соціологія» Спеціальність 054 Соціологія	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		4-й	
Індивідуальне науково-дослідницьке завдання за вибором студента		Семестр	
		2-й	
		Лекції	
		26 год.	8 год.
Загальна кількість годин: денна форма – 150 заочна форма – 120		Практичні, семінарські	
		24 год.	8 год.
	Лабораторні -		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 5 самостійної роботи студента – 9	Освітній рівень «Бакалавр»	Самостійна робота	
		91 год.	91 год.
		Індивідуальні завдання	
		9 год.	13 год.
		Вид контролю: залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 50/100 год. (33/67%)

для заочної форми навчання – 16/104 год. (13/87%)

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни «Управління соціальними проектами» полягає у оволодінні здобувачами вищої освіти основами соціального проектування як інструменту професійної діяльності, формуванні практичних навичок використання проектного підходу до розв'язання соціальних проблем.

Завданнями вивчення дисципліни «Управління соціальними проектами» є:

- ознайомлення з потенціалом проектної діяльності у вирішенні соціальних проблем;
- опанування теоретично-методичних основ соціального проектування;
- відпрацювання навичок розробки соціальних проектів.

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі: Навчальна дисципліна «Управління соціальними проектами» призначена для здобувачів вищої освіти спеціальності 054 «Соціологія» та входить до циклу вибіркових дисциплін професійної підготовки. Курс пов'язаний із дисциплінами: соціальна політика, соціологія економіки і праці, соціологія управління, основи наукового дослідження, політологія, правознавство.

Передумови для вивчення: опанування дисциплін загальної підготовки «Основи економічної теорії», «Соціальна політика», «Основи правознавства» та дисциплін професійної підготовки «Соціологія економіки та праці», «Соціологія управління», «Програмування соціальних досліджень», «Основи наукового дослідження» та формування на основі їх вивчення необхідних навичок.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- систему основних понять і категорій соціального проектування;
- принципи організації проектної діяльності;
- види проектів;
- сучасні моделі та технології проектування, моніторингу, оцінки та управління проектами;
- технологію практичної розробки та текстового оформлення соціального проекту, заявки на грант, програми;
- шляхи залучення коштів на реалізацію соціальних проектів в Україні;
- підходи до соціальної експертизи та соціального прогнозування.

вміти:

- визначати мету, завдання, пріоритетні напрямки соціального проекту;
- розробляти та реалізовувати на практиці соціальні проекти;
- оформлювати аплікаційні форми, заявки на гранти та іншу документацію для соціального проекту;
- здійснювати моніторинг і оцінювання стану проекту, що реалізовується;

- виявляти готовність брати участь у соціальних ініціативах, що реалізуються в місті;
- презентувати результати реалізації соціального проекту, робити звітну документацію.

оволодіти навичками:

- оперування професійною термінологією предметної галузі;
- ідентифікації та оцінювання предметної проблематики;
- зіставлення та узагальнення матеріалу з опрацьованих наукових джерел;
- розробки та практичної реалізації соціальних проектів;
- аналізу та прогнозування процесів в сфері соціального проектування.

Методика вивчення курсу для здобувачів вищої освіти спеціальності 054 «Соціологія» ґрунтується на єдності лекційних та семінарських занять, які передбачають вивчення теоретичного матеріалу та вирішення практичних ситуацій.

Підготовка до семінарських занять вимагає від здобувачів вищої освіти систематичного опрацювання лекційного матеріалу та рекомендованої літератури; підготування виступів, доповідей згідно з питаннями плану семінару; написання тез та аналітичних записок тощо.

Семінарські заняття з курсу забезпечують закріплення теоретичних знань та сприяють розвитку у здобувачів вищої освіти здатності до самонавчання та самовдосконалення.

Вивчення навчальної дисципліни сприяє:

- формуванню загальних компетентностей випускника (КЗ-3; КП-4; КП-6; КП-8);
- формуванню спеціальних (фахових, предметних) компетентностей (КП-1; КП-5; КП-6; КП-7; КП-9; КП-10);
- отриманню результатів навчання (РН-7; РН -18; РН-20).

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНИМИ ПРОЕКТАМИ

Тема 1. Історія формування проектного знання

Теоретичне оформлення управління проектами на початку ХХ ст. Методи проектування. Сітьове планування. Системний підхід. Метод критичного зв'язку. Аналіз і оцінка програми. Проектне планування. Концепція зовнішнього оточення проектів. Методологія стандартного, структурного й ресурсного планування. Управління змінами, якістю та ризиками. Міжнародна асоціація управління проектами (IPMA). «Основи знань з проектного менеджменту» Інституту управління проектами 1987р. Імітаційне моделювання. Філософія управління проектами. Управління проектами в Україні. Методики соціального проектування

Тема 2. Основні категорії проектного менеджменту

Поняття «проектування» та підходи до його визначення. Структура та етапи проектування. Проект. Структура проекту. Ключові характеристики проекту. Підпроект. Програма. Відмінності програми від проекту. Принципи розробки програми.

Тема 3. Соціального проектування як вид соціальної діяльності

Поняття «соціальне проектування». Параметри соціального проектування. Підходи до поняття «соціальний проект». Ознаки соціального проекту. Предмет соціального проекту.

Тема 4. Типологія соціальних проектів

Проекти за характером змін: інноваційні та підтримуючі. Проекти за напрямками діяльності: освітні, науково-технічні, культурні тощо. Проекти за характером фінансування: інвестиційні, спонсорські, кредитні, бюджетні, благодійні. Проекти за масштабами: мікропроекти, малі, мегапроекти. Проекти за термінами реалізації: коротко-, середнє- та довготермінові. Інші підходи до типологізації проектів. Псевдопроекти.

Тема 5. Структура соціального проекту

Компоненти проекту. Учасники проекту та їх функції. Середовище проекту. Чинники зовнішнього середовища. Чинники внутрішнього середовища. Підсистеми соціальних проектів Організаційне оточення. Зацікавлені особи: основні та другорядні. Життєвий цикл проекту. Фази життєвого циклу проекту.

Тема 6. Соціальна інженерія як концепція соціально-проектної діяльності

Поняття «соціальна інженерія». Підходи до визначення. Принципи соціоінженерної діяльності. Соціальна інженерія в інтернет-просторі. Соціальна інженерія та забезпечення інформаційної безпеки.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНИХ ПРОЕКТІВ

Тема 7. Технологія розробки соціального проекту

Розробка концепції соціального проекту. Актуальність, мета та завдання проекту. Критерії для формування завдань проекту. Фінансове обґрунтування проекту. Планування.

Тема 8. Методи колективної роботи над проектами

Мозкова атака. Метод синектики. Ділова гра. Метод фокальних об'єктів. Теорія рішення винахідницьких завдань. Метод контрольних питань. Метод створення сценаріїв.

Тема 9. Текстове оформлення соціального проекту

Поняття апікаційної форми. Компоненти апікаційної форми. Зміст проекту: анотація, опис проекту – проблема, мета, план реалізації, необхідні для реалізації ресурси, результати. Вимоги до оформлення бюджету. Типові помилки при оформленні проекту.

Тема 10. Управління соціальними проектами

Поняття «управління проектами». Функції управління проектами. Методи управління проектами. Основна діяльність за проектом та забезпечення проекту. Важелі управління та критерії успішності. Соціальна діагностика, її рівні та методи.

Тема 11. Фінансові аспекти управління проектами

Джерела фінансування соціальних проектів. Фандрайзинг та його види. Поняття донор. Види донорів. Характеристика донорських організацій, що діють в Україні. Заявка на грант. Кроки написання заявки. Структура заявки та її основні компоненти. Написання бюджету проекту. Поради до складання бюджету.

Тема 12. Моніторинг та оцінка соціальних проектів

Поняття моніторингу. Його основне завдання. Ключові особливості моніторингу. Особливості та зміст моніторингу соціальних проектів. Показники (індикатори). Вимоги до індикаторів. Типологія індикаторів. Кількісні та якісні індикатори. Інструментарій для здійснення моніторингу. Основні кроки моніторингу соціальних проектів. Оцінка проекту. Види

оцінок: вхідна, поточна, підсумкова. Внутрішня та зовнішня оцінка. Порівняння моніторингу та оцінки.

Тема 13. Соціальне прогнозування та експертиза

Поняття соціального прогнозу. Особливості прогнозування соціальних явищ. Технології соціального прогнозування. Пошуковий прогноз. Нормативний прогноз. Способи соціального прогнозування. Екстраполяція. Моделювання. Експертиза. Поняття соціальна експертиза. Мета та задачі соціальної експертизи. Організація та моделі соціальної експертизи. Експертиза соціальних проектів. Експерти та механізми їх відбору. Методи соціальної експертизи: експертна оцінка, фокус-група, ситуаційний аналіз, метод , створення експертних систем. Ефективність соціальної експертизи.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							заочна форма					
	усьог	у тому числі					усьог	у тому числі					
		л	с	л	інд	с.р		л	с	л	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНИМИ ПРОЕКТАМИ													
Тема 1. Історія формування проектного знання	11	2	2	-	-	7	8	2	2	-	-	7	
Тема 2. Основні категорії проектного менеджменту	11	2	2	-	-	7	8			-	-	7	
Тема 3. Соціального проектування як вид соціальної діяльності	10	2		-	-	7	9			-	-	7	
Тема 4. Типологія соціальних проектів	10	2	2	-	-	7	8	2	2	-	-	7	
Тема 5. Структура соціального проекту	11	2	2	-	-	7	9			-	-	7	
Тема 6. Соціальна інженерія як концепція соціально-проектної діяльності	11	2	2	-	-	7	8			-	-	7	
Разом за змістовим модулем 1	64	12	10	-	-	42	50	4	4	-	-	42	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНИХ ПРОЕКТІВ													
Тема 7. Технологія розробки соціального проекту	11	2	4	-	-	7	9	2	2	-	-	7	
Тема 8. Методи колективної роботи над проектами	11	2		-	-	7	8			-	-	7	
Тема 9. Текстове оформлення соціального проекту	11	2		-	-	7	8			-	-	7	
Тема 10. Управління соціальними проектами	11	2	4	-	-	7	8	2	2	-	-	7	
Тема 11. Фінансові аспекти управління проектами	11	2		-	-	7	8			-	-	7	
Тема 12. Моніторинг та оцінка соціальних проектів	11	2	2	-	-	7	8			-	-	7	
Тема 13. Соціальне прогнозування та експертиза	11	2	4	-	-	7	8			-	-	7	
Разом за змістовим модулем 2	77	14	14	-	-	49	57	4	4	-	-	49	
ІНДЗ	9	-	-	-	9	-	13					13	
Усього годин	150	26	24	-	9	91	120	8	8			13	91

5. Теми семінарських занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Особливості управління проектами в Україні	2	2
2.	Характеристика основних соціальних проектів, що реалізуються в Україні	2	-
3.	Престиж-проекти та псевдопроекти	2	-
4.	Донорські організації, що діють в Україні	2	2
5.	Соціальна інженерія в проектній діяльності	2	-
6.	Управління ризиками в проектах	4	-
7.	Соціальна діагностика та її місце в управлінні соціальними проектами	4	2
8.	Реалізація проекту як заключний етап проектної діяльності	2	-
9.	Соціальне прогнозування	2	-
12.	Соціальна експертиза як механізм управління соціальними проектами	2	2
Всього:		24	8

6. Самостійна робота

№ п/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Міжнародні організації, які займаються соціальним проектуванням	7	7
2.	Особливості програми як категорії проектного менеджменту	7	7
3.	Основні задачі соціального проекту	7	7
4.	Псевдопроекти як різновид соціального проекту	7	7
5.	Підсистеми соціальних проектів.	7	7
6.	Соціоінженер як вид соціальної діяльності	7	7
7.	Підходи до визначення актуальності соціального проекту	7	7
8.	Метод мозкової атаки у соціальному проектуванні	7	7
9.	Основні вимоги до апікаційної форми	7	7
10.	Визначення критеріїв успішності при управлінні соціальними проектами	7	7
11.	Підготовчий етап у розробці бюджету	7	7

	соціального проекту		
12.	Внутрішня та зовнішня оцінка проекту	7	7
13.	Функції соціального прогнозу	7	7
Всього:		91	91

Самостійна **робота над навчальним матеріалом** передбачає:

- опрацювання лекційного матеріалу при підготовці до семінарських занять;
- опрацювання теоретичних і практичних питань з навчальної дисципліни.

Мета самостійної роботи – опрацювати додаткову інформацію з теоретичних питань, розглянутих на лекціях, що дозволяє отримати додаткові знання у поєднанні з аудиторним навчанням.

7. Індивідуальні завдання

Індивідуальне навчально-дослідне завдання, яке є невід’ємною формою набуття нових знань та навичок з курсу «Управління соціальними проектами» та вагомою частиною самостійної роботи студента над матеріалами курсу, передбачає розробку соціального проекту за обраною темою.

Контроль за виконанням ІНДЗ здійснюється на індивідуальному занятті у зазначеній формі. Виконання студентом ІНДЗ є обов’язковою умовою оцінювання його успішності з освоєння курсу.

8. Методи навчання

При викладанні дисципліни застосовуються словесні, наочні та практичні методи навчання. Словесні і наочні використовуються під час лекцій, практичні – при проведенні семінарських занять.

Під час проведення лекцій використовуються такі словесні методи як розповідь, пояснення та наочні методи: ілюстрація, демонстрація.

Вивчення дисципліни передбачає виконання та демонстрацію індивідуальних письмових і усних завдань, консультації, підготовку повідомлень.

9. Критерії оцінювання

Основними критеріями оцінювання участі студента у *семінарському занятті* є:

- змістовність інформації;
- чіткість та логічність думки доповідача;
- мовленнєва грамотність;
- участь у дискусії;
- питання та доповнення.

Виступ на семінарі передбачає вільне володіння темою і може бути оцінений від 1 до 5 балів.

До критеріїв оцінювання *індивідуального навчально-дослідного завдання* відносяться:

- повнота та змістовність інформації, викладеній в аналітичній записці;
- здатність використовувати аналітичний підхід до проблеми та робити прогнози;
- правильність оформлення у відповідності до існуючих вимог;
- чіткість та послідовність доповіді, вільне володіння матеріалом;
- активна участь у обговоренні доповідей інших здобувачів вищої освіти.

Максимально індивідуальне навчально-дослідне завдання може бути оцінене в 35 балів.

10. Засоби оцінювання

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача вищої освіти. Форма проведення поточного контролю під час навчальних занять визначається викладачем, що проводить заняття. Застосовуються наступні види контролю: тестування, виконання контрольних робіт, усне опитування під час занять тощо.

Відпрацювання пропущених лекцій, семінарських занять здійснюється в індивідуальному порядку.

Методи контролю: усні відповіді на семінарських заняттях, оцінка за індивідуальне дослідне завдання, перевірка виконання самостійної роботи шляхом співбесіди, складання заліку.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання знань та умінь студентів відбувається за наступним розподілом:

Поточне тестування та самостійна робота										Поточне тестування	Сума	
Змістовий модуль №1 (семінари)					Змістовий модуль № 2 (семінари)							ІНДЗ
T1	T2	T3	T4	T5	T6	5	T8	T9	T10			
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4			
20					20					35	25	100

T1, T2 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою (для екзамену)
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

До методичного забезпечення курсу входять опорні конспекти лекцій, підручники та навчальні посібники, монографії, наукові статті, нормативно-правові акти, методичні рекомендації. Під час опанування дисципліни «Управління соціальними проектами» використовуються персональні комп'ютери, ноутбуки, мультимедійний проектор. Студенти для підготовки до семінарських занять та індивідуального навчально-дослідного завдання використовують мережу Інтернет, програмне забезпечення MS «Office».

13. Рекомендовані джерела інформації

Базові

1. Бабаєв В. В. Управління проектами : навчальний посібник для студентів спеціальності «Управління проектами». Харків : Сектор оперативної поліграфії при ОЦ ХНАМГ, 2006. 244 с.
2. Безпалько О. В. Соціальне проектування : навчальний посібник. К. : ун-т ім. Б. Грінченка, Ін-т психології та соц. педагогіки, 2010. 127 с.
3. Бондаренко Ю. В. Оцінка соціальних проектів та програм як інструмент ефективного управління недержавною некомерційною організацією. К., 2006. 127 с.
4. Кобиляцький Л. С. Управління проектами : навчальний посібник. К.: МАУП, 2002. 200 с.
5. Курбатов В. И., Курбатова О. В. Социальное проектирование : учебное пособие. Ростов н/Д. : Фенікс, 2001. 416 с.
6. Луков В. А. Социальное проектирование : учебное пособие. 3-е изд. М. : Флинта, 2003. 240с.

7. Науковий супровід, моніторинг та оцінка ефективності соціальних проектів / О. О.Яременко, О. Р.Артюх, О. М.Балакірева та ін. К. : ДЦССМ, 2002. 132 с.
8. Тян Р. Б, Холод Б. І., Ткаченко В. А. Управління проектами : підручник. К. : Центр навчальної літератури, 2003. 224 с.

Допоміжні

1. Балакірева О. М. Моніторинг соціальних проектів і програм. Соціальна робота в Україні на початку ХХІ століття : проблеми теорії і практики: Матеріали доповідей на Міжнародній науково-практичній конференції 29-31 жовтня 2002 р. Частина 2. К. : ДЦССМ, 2002. С.241 – 246.
2. Богоявленська Ю. В. Проектний аналіз: навчальний посібник. К., 2004. 336с.
3. Довідник донорських організацій та благодійних програм, що працюють в Україні. К. : Творчий Центр Каунтерпарт, 2001. 256 с.
4. Єрмаков І. Г. На шляху до школи життєвої компетентності: проектний підхід. Метод проектів : традиції, життєві результати. К. : Департамент, 2003. С. 15-16.
5. Лесникова С. Г. Проектная деятельность как средство развития социальной инициативности подростка в условиях детской общественной организации : Дис. канд. пед. наук: 13.00.01. М., 2005. 185 с.
6. Митяй О. В. Проектний аналіз : навчальний посібник. К. : Знання, 2011. – 311 с.
7. Плышевский В. Г. Прогнозирование, проектирование и моделирование в социальной работе. М. : Социально- технологический институт МГУС, 2001. 95с.
8. Пометун О. І. Молодь обирає дію: соціальне проектування – новий підхід до виховання молоді. Метод проектів : традиції, перспективи, життєві результати: практико зорієнтований збірник. К. : Департамент, 2003. С. 327-333.
9. Соціальна робота: технологічний аспект / за ред. А. Й. Капської. К. : Центр навчальної літератури, 2004. 352 с.
10. Соціальне планування у місцевих громадах: теорія і практика : методичні рекомендації / за заг. ред. О. В. Безпалько. К. : Видавничий дім «Калита», 2008. 134 с.
11. Шендеровський К. Моніторинг в соціальній роботі. К., Главник, 2006. 144 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Міжнародного фонду «Відродження». URL : <http://cvu.dn.ua/partner/mizhнародniy-fond-vidrozhennya?language=en> (26 липня 2011).
2. Дитячий Фонд ООН (ЮНІСЕФ) URL : <http://isp.rehab.org.ua/ukrainian/partneru/dytfond>